

gostejše ovire, ki so bile ugotovljene na področjih, ki smo jih obravnavali v raziskavi, in seznam vseh poročil, ki so bila pripravljena za posamezne delovne pakete. V drugem delu so podani splošna priporočila in ukrepi za zagotavljanje boljšega dostopa in enakih možnosti invalidom za njihovo aktivno udeležbo v družbi. V zadnjem delu priročnika so predstavljeni primeri dobrih praks v različnih evropskih državah ter priporočila in smernice za oblikovanje in izvajanje politik na področju izboljšanja dostopnosti. Priročnik je namenjen znanstveni, strokovni in širši javnosti ter posameznikom, ki so na kakršen koli način povezani z dostopnostjo za invalide in druge funkcionalno ovirane ljudi.

Priročnik je dostopen na tej spletni povezavi: <http://www.uirs.si/images/Good%20practices%20guide-LivingAll.pdf>

Partnerji v projektu

Projektno skupino je sestavljala konzorcij enajstih partnerjev iz sedmih evropskih držav, ki posedujejo različna strokovna znanja in delujejo na področju pravnih, socialnih in tehnoloških ved:

- Polibienestar, univerza Valencia, Španija
- Compass Sozial-und Gesundheitsverein, Dunaj, Avstrija

- Spanish society of social and health care, Španija
- National Association for the Handicapped People Housing, Belgija
- Directorate General of Housing and Urban Planning, Valencia, Španija
- CNR National Research Council Construction Technologies Institute, Rim, Italija
- Vienna University of Technology, Dunaj, Avstrija
- The Norwegian Building Research Institute, Norveška
- Habinteg Housing Association Ltd, London, Velika Britanija
- Innovaciones Sociosanitarias, Valencia, Španija
- Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije je bil vodja projekta LivingAll dr. Richard Sendi.

Na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije sta pri projektu sodelovala še:

- dr. Boštjan Kerbler - Kefo, univ. dipl. geogr.
- mag. Barbara Črnič Mali, univ. dipl. ekon.

Posvetovalni odbor

Projekt LivingAll je imel tudi posvetovalni odbor, ki ga je sestavljalo enajst

strokovnjakov s področja socialne politike, komunikacijsko-informacijsko tehnologij in invalidnosti. Odbor je pripravil strokovno mnenje in oceno o aktivnostih pri projektu oziroma pomagal partnerjem pri identifikaciji transnacionalnih razlik in možnosti, pri analizi njihove prenosljivosti, pri izbiri primerov dobrih praks na področju socialne politike in tehnik, ki se nanašajo na gibanje brez ovir za funkcionalno ovirane.

Član posvetovalnega odbora iz Slovenije je bil mag. Cveto Uršič, direktor Direktorata za invalide.

.....
Dr. Richard Sendi, univ. dipl. inž. arh., znanstveni svetnik
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: richard.sendi@uirs.si

Dr. Boštjan Kerbler – Kefo, univ. dipl. geogr., asistent z doktoratom
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: bostjan.kerbler@uirs.si

Richard SENDI
Boštjan KERBLER – KEFO

Pravice invalidov do dostopa brez ovir

The rights of the disabled to barrier-free access

Urbanistični inštitut Republike Slovenije je leta 2008 v sodelovanju z Inštitutom Republike Slovenije za socialno varstvo izvedel raziskavo, z naslovom *Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir/Measures for the realisation of the rights of the disabled to barrier-free access*. Raziskavo sta sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije.

Izhodišče raziskave

Dostopnost je eno od splošnih načel Organizacije združenih narodov. Zajema fizično (grajeno) okolje, komunikacije in informacije. Dostopnost grajenega okolja, informacij in komunikacij omogoča integracijo invalidov v družinsko, delovno in širše družbeno okolje. Pomembna ni le z vidika socialnega vključevanja, ampak je tudi predpogoj za polnopravno uveljavljanje političnih, državljanskih in človekovih pravic ter osnovnih svoboščin.

Pravico invalidov do dostopa brez ovir in do enakih možnosti ter obravnavanja do enakopravnega vključevanja v življenje skupnosti, pravice do izbire in podobno določajo številni dokumenti na mednarodni in nacionalni ravni. Zakoni, določila in predpisi v njih zahtevajo odpravo vsakršne diskriminacije, nujnost odprave različnih ovir in omejitev v okolju ter nujnost podpore, ki naj bi zagotavljala neodvisno življenje invalidov in njihovo enakopravno vključevanje v družbo. Najpomembnejša nacionalna dokumenta sta Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide, tako imenovana Strategija Dostopna Slovenija in Akcijski program za invalide 2007–2013.

Namen raziskave

Glavni namen raziskave je bilo analizirati dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij za invalide v Sloveniji ter ugotoviti, kako se izvajajo ukrepi, ki so bili na državni ravni sprejeti za zagotavljanje invalidom prostega gibanja in socialnega vključevanja, ter kakšni so dejanski učinki teh ukrepov.

Glavni cilji raziskave so bili:

1. Na podlagi obsežnega anketiranja invalidov posameznikov in predstavnikov najpomembnejših invalidskih organizacij v Sloveniji ugotoviti, katere so glavne ovire, s katerimi se invalidi srečujejo pri dostopnosti do grajenega okolja, informacij in komunikacij:
 - v potniškem prometu,

- na področju izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja,
- na področju izvajanja dejavnosti zdravstvenega in socialnega varstva,
- pri dostopu do storitev državne uprave,
- pri dostopu do ponudbe kulturnih ustanov,
- pri aktivnostih preživljanja prostega časa.

2. Na podlagi analize politik in ukrepov Evropske unije in Slovenije ter mednarodnih dokumentov na področju dostopnosti grajenega okolja, komunikacij in informacij ter na osnovi pregleda najnovejših pristopov in dobrih praks pri odpravljanju ovir, povezanih z dostopnostjo grajenega okolja, komunikacij in informacij, predstaviti in širiti informacije o primerih dobrih praks.

3. Oblikovati predloge ukrepov za učinkovitejšo zagotavljanje dostopnosti invalidom v Sloveniji in s tem pripraviti nosilec odločanja ustrezno metodologijo in orodja za učinkovitejšo reševanje problemov dostopa brez ovir.

Rezultati raziskave in glavne ugotovitve

Raziskava je pokazala, da se invalidi srečujejo s številnimi ovirami grajenega in komunikacijskega okolja, kar kaže da je bilo v Sloveniji za zagotavljanje pravic invalidom glede dostopnosti, ki so zapisane in opredeljene v številnih dokumentih, zakonih, določilih in predpisih, do sedaj narejenega premalo oziroma da je za neučinkovito izvajanje ukrepov najbolj krivo nedosledno oziroma nezadostno upoštevanje ali sploh neupoštevanje zakonov in drugih predpisov, ki se nanašajo na pravice invalidov.

Oblikovani so bili predlogi ukrepov za zmanjšanje ovir grajenega okolja in komunikacijskih ovir, z uresničitvijo katerih bi lahko bila invalidom v Sloveniji dejansko zagotovljena pravica do dostopnosti. Predlogi izhajajo iz ugotovitev empirične raziskave, iz ugotovljenih pri-

merov dobrih praks v državah Evropske unije in iz analize najnovejših pristopov za odpravljanje ovir, povezanih z dostopnostjo (načrtovanje/oblikovanje za vse in podporne informacijsko-komunikacijskih tehnologije).

Ena od glavnih ugotovitev raziskave je bila tudi, da je sicer predlogov ukrepov več, vendar se brez njihovega izvajanja v praksi ne bo nič spremenilo. Poleg sprejemanja zakonov in določanja ukrepov za izboljšanje stanja na tem področju je zato treba:

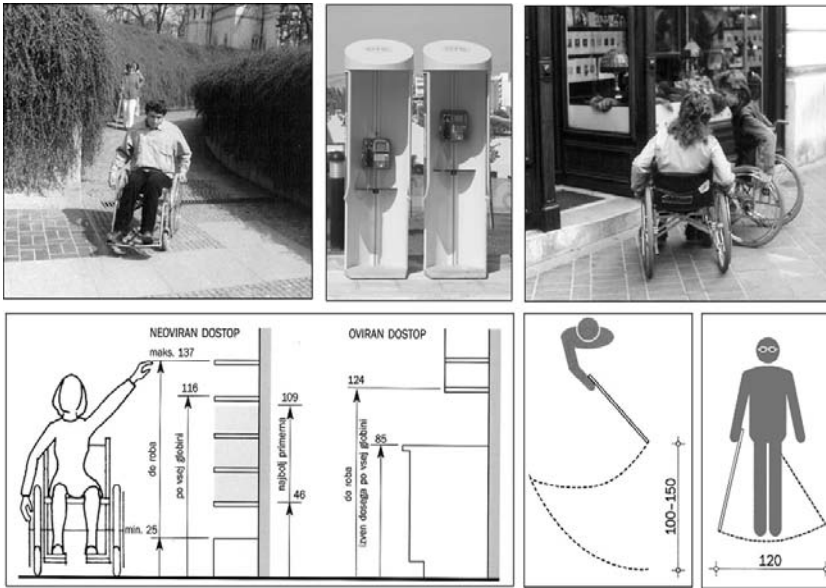
- narediti obsežno inventarizacijo prostora, ki bo omogočala identifikacijo konkretnih ovir, ki jih je treba odstraniti;
- oblikovati in vzpostaviti interaktivno spletno prostorsko računalniško podatkovno bazo, ki bo omogočala stalno spremljanje in nadzorovanje doslednega spoštovanja predpisov in izvajanja ukrepov za odpravo ovir grajenega in komunikacijskega okolja;
- vzpostaviti učinkovit sistema monitoringa, na podlagi katerega bo omogočeno učinkovito spremljanje stanja in razvoja v prostoru, pravočasno ugotavljanje nepravilnosti in pravočasno ukrepanje za njihovo odpravo.

To so najpomembnejše in nujne aktivnosti, ki bodo končno pripeljale do izvajanja konkretnih ukrepov za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir, hkrati pa je ta ugotovitev tudi izhodišče za nadaljevanje raziskovalnega projekta.

Raziskovalna skupina

Vodja raziskave je bil dr. Richard Sendi, projektno skupino pa so sestavljali še:

1. raziskovalci na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije:
 - dr. Boštjan Kerbler – Kefo, univ. dipl. geogr.,
 - mag. Barbara Črnič Mali, univ. dipl. ekon.,
 - Biba Tominc, univ. dipl. geogr.,
 - Sabina Mujkić, univ. dipl. inž. geod,

2. raziskovalke na Inštitutu Republike Slovenije za socialno varnost:

- mag. Barbara Kobal, univ. dipl. soc.,
- mag. Simona Smolej, dipl. soc. del.,
- Mateja Nagode, dipl. soc. del.

.....
Dr. Richard Sendi, univ. dipl. inž. arh., znanstveni svetnik

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

E-pošta: richard.sendi@uir.si

Dr. Boštjan Kerbler – Kefo, univ. dipl. geogr., asistent z doktoratom

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

E-pošta: bostjan.kerbler@uir.si

Luka MLADENVIČ
Aljaž PLEVNIK
Jani KOZINA

Delavnica Mobilnostni načrt za podjetja

Workshop Workplace travel plan

Metoda upravljanja prometnega povpraševanja je v Zahodni Evropi in ZDA sestavni del prometnega načrtovanja že več kot 30 let. V zadnjih letih zaradi celotnega spektra problemov, povezanih z avtomobilskim prometom, postaja najpomembnejši element prometnega in prostorskega načrtovanja. V Sloveniji ta metoda še ni pogosto uporabljena, zato smo na podlagi znanj, pridobljenih med izobraževanjem v Veliki Britaniji v okviru evropskega projekta ASTUTE, pripravili delavnico, z naslovom Mobilnostni načrt za podjetja. Delavnica je bila zasnovana kot simulacija priprave mobilnostnega načrta za Urbanistični inštitut RS. Potekala je v sredo, 21.

januarja 2009, v novih prostorih knjižnice. Dogodek je bil organiziran v okviru projekta CIVITAS ELAN, saj je eden od ukrepov projekta priprava mobilnostnega načrta za večja generatorja prometa ob koridorju Dunajska–Slovenska–Barjanska cesta.

ASTUTE je triletni projekt, ki ga med letoma 2006 in 2009 financira Izvajska agencija za inteligentno energijo (IEEA) Evropske komisije. V projekt so vključeni partnerji iz šestih evropskih partnerskih mest, med njimi tudi bližnje mesto Gradec. Glavni cilj projekta je opredeliti, razumeti in preseči ovire, ki v Evropi vplivajo na povečanje

uporabe trajnostnih, okolju prijaznih in energetsko učinkovitih vrst prometa, kot sta hoja in kolesarjenje.

Partnerska mesta so v okviru projekta ovire premagala z uporabo spletnega orodja, ki je dostopno na spletni strani projekta (<http://www.astute-eu.org/>). Spletno orodje že danes vsebuje več kot 100 primerov dobrih praks iz vse Evrope, v okviru katerih je nazorno predstavljeno, kako so organizacije javnega in zasebnega sektorja učinkovito povečale privlačnost hoje in kolesarjenja. Primeri so razdeljeni v eno od desetih skupin ovir, za katere so izdelovalci ugotovili, da pomenijo najpomembnejša vprašanja. Tako lahko najdemo na primer ukrepe za izboljšanje varnosti udeležencev v prometu, izboljšanje kakovosti oblikovanja mestnega okolja, izboljšanje obveščanja o mogočih nadomestkih osebne avtomobila itd.

Namen delavnice je bila simulacija priprave mobilnostnega načrta za podjetje, in sicer Urbanistični inštitut RS.